På leting etter trygghet

Lisa Knatterud Wold, forsker
Østlandsforskning, Universitetet i Innlandet

Prosjektteam:
Deniz Akin
Mona Stokke
Jim Broch Skarli

Universitetet i Innlandet | Østlandsforskning

Hvem intervjuet vi?

- LHBT+-personer med fluktbakgrunn, som identifiserer seg som lesbiske, homofile, bifile, transpersoner eller skeive
- fra Afghanistan, De forente arabiske emirater, Egypt, Iran, Kongo, Palestina, Syria og Tsjetsjenia
- i alderen 22 – 40 år

- gruppeintervjuer med integreringsaktører i fem kommuner

Universitetet i Innlandet | Østlandsforskning

Åpenhet

«Ingen av folkene som jeg snakker med på introduksjonen eller i nabolaget eller venner vet hvem jeg er. Det å holde seg skjult, eller hemmelig da, det er både bra og ikke bra. Jeg føler meg ikke så veldig lett. Jeg har ikke så mye kommunikasjon med andre, besøk eller besøke andre»

- åpenhet kan ha betydning for å få bedre hjelp
- mange lever i et slags «halvåpent rom».
- frykt for diskriminering og negativ sosial kontroll
- Trygghet vs. ensomhet

Utrygghet på asylmottak

- Boforhold på mottak er utfordrende for skeive flyktninger
- Sammensatt diskriminering og negativ sosial kontroll
- Frykt for egen og families sikkerhet
- For lite informasjon om helsetilbud og rettigheter til nyankomne flyktninger

Jeg var redd, fordi det var jo mange fra hjemlandet som var sammen med meg [..] og jeg hadde en tolk fra hjemlandet, så var litt redd at kanskje hvis jeg skal si det, at han skal si det til noen andre, ..at han kanskje skal fortelle alle sammen

Universitetet i Innlandet | Østlandsforskning

Utrygge klasserom

- trakasserende språkbruk i klasserommet, diskriminering og negativ sosial kontroll
- kan føre til frafall fra voksenopplæring og introduksjonsprogram
- Kan føre til isolasjon og ensomhet
- behov for mer kunnskap om skeives rettigheter og kjønns- og seksualitetsmangfold blant medelever

når vi er på skolen vi føler at vi er i lille Syria og vi må tilpasse oss til hele atmosfæren. Men vi føler at vi er i Norge når vi er utenfor skole

Overførings flyktning – fra utrygghet til trygghet

- Fra en utrygg bakgrunn med mye frykt i hjemlandet til å føle lettelse
- Likevel utfordringer med diskriminering og negativ sosial kontroll i undervisning og lokalsamfunn

Yes, very much, because here I'm not afraid that my family is going to kill me. Or a person in the family will find me and tell my family there. So, this is the most important thing, that I'm not found by my family.

Universitetet i Innlandet | Østlandsforskning

Trans og ikke-binære de mest sårbare i LHBT-familien

- Kan være særlig utsatt for vold og diskriminering
- Migrasjonshelse peker på behov for kompetanse knyttet til å kartlegge og følge opp transpersoners helse
- Transpersoner som er utsatt for trakassering og negativ sosial kontroll, mangler tilbud

Nettverk: gir trygghet og tilhørighet

- Skeive nettverk er av betydning for tilhørighet og trygghet - uavhengig av bosted
- Skeive flyktninger er mangfoldige: noen ønsker å bo i en storby – mens andre føler seg tryggere i en småby
- For noen - økt risiko for å bli gjenkjent
- Viktig med informasjon om skeive nettverk

Det er viktig å vite at man ikke er alene

Tolk: kan være nøkkel eller barriere

- Lav tillit til tolker fra samme land
- Frykt for brudd på taushetsplikt
- Liten kompetanse om relevante ord og begrep

Når jeg snakket om homofili ble han trist, nei ikke trist, men irritert over samtalen. Han bare oversatte kort, med korte svar.

Jeg hører det er en del tolker som knoter litt og lurer litt på hvilke ord de skal bruke [..] mange tolker har sagt at de synes det er vanskelig å få til å tolke godt

Hvordan vi løste utrygghet rundt tolking i våre intervjuer

- Kvalifiserte tolker fra Nasjonalt tolkeregister
- Informantene fikk påvirke valg av tolk (landbakgrunn og bosted) og evt. telefontolking
- Informantene valgte et sted de var komfortable med å møtes

Vi anbefaler også rutiner for forsamtale med tolk og å benytte én tolk i bosettingsfasen

- IMDi utvikler nå en digital veiledningspakke om tolking knyttet til lhbt+-tematikk

Godt eksempel: Systematisk samarbeid

Samarbeid mellom:

- introduksjonsprogram
- migrasjonshelse
- tolketjenesten
- Skeiv verden

Mål:

- heve kompetansen blant ansatte og tolker
- utvikle et bedre og mer tilpasset tilbud til skeive flyktninger

Hvordan skape tilhørighet for alle?

- man får ikke alltid vite hvem som er skeive – men et trygt klasserom skal være trygt for alle
- tematiser kjønn og seksualitet fordi det synliggjør skeives rettigheter
- når vi snakker om mangfold handler det ikke om de andre – men om oss
- rom for uenighetsfelleskap – ikke for hets
- kan gjøre det lettere å søke hjelp - regnbuesymbol synliggjør kompetanse og trygghet

…og forebygge hets og diskriminering

- Tydelige regler mot trakassering og hets
- Tydelige rutiner og varslingskanaler for å håndtere diskriminering og negativ sosial kontroll
- Følg opp hendelser umiddelbart

Universitetet i Innlandet | Østlandsforskning

Behov for bedre oppfølging og kompetanse

- Samarbeid om opplæring og kompetanseheving mellom kommunene
- skeive flyktninger kan være særlig sårbare - behov for særskilt oppfølging
- tilrettelegge for rutiner og oppfølging for trygghet gjennom integreringsløpet
- LHBT+-flyktninger er en mangfoldig gruppe med ulike behov

Behov for bedre informasjon

- Studien viser at det tar lang tid før psykiske plager kartlegges og flyktningen henvises til helsepersonell
- Informasjon om lavterskel helsetilbud for flyktninger er ikke formidlet godt nok
- Vi anbefaler bedre informasjon om tilgjengelige helsetilbud og rettigheter tidlig
- Inkluderende krisesentre og hjelpetilbud

Verktøy og kurs dere kan ta i bruk

- Kurs fra FRIs Rosa kompetanse og Skeiv Verdens skeiv kompetanse - kompetanseheving for ansatte og deltakere
- Bufdirs LHBT+-ordliste - støtte til begrepsbruk og kommunikasjon
- Digital veiledningspakke om tolking (kommer)
- Kompetansepakken for kjønns- og seksualitetsmangfold - undervisningsressurser og kunnskap for å undervise om kjønns- og seksualitetsmangfold – på hkdir.no

Lisa Knatterud Wold, forsker
Østlandsforskning, INN

Lisa.wold@inn.no

Universitetet i Innlandet | Østlandsforskning

